

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/80/2022
Identifikačné číslo spisu:	7212210094
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7212210094.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu S. N. F., O., J., Z., zastúpeného advokátskou kanceláriou PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r.o., Prešov, Masarykova 13, IČO: 36 492 086, proti žalovaným: 1/ A. J., R. XX. S. XXXX, J., H., 2/ Rozhlasu a televízii Slovenska, Bratislava, Mlynská dolina, IČO: 47 232 480, a 3/ K. I. J., R. XX. R. XXXX, J., H., o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 13C/76/2012, o dovolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 8. júna 2021 sp. zn. 6Co/10/2020, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok z r u š u j e a v e c v r a c i a o d v o l a c i e m u s ú d u n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II rozsudkom 13C/76/2012 zo dňa 01. júna 2016 výrokom I rozhodol: Žalovaní v 1. a 3. rade sú povinní ospravedlniť sa do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku dorúčením vlastnoručne podpísaného listu adresovaného žalobcovi na adresu jeho sídla v znení: „Ospravedlnenie A. J., R., bytom H., J. a K. I. J., R., bytom H., J. sa ospravedľujeme advokátovi S. N. FW., so sídlom Z., J., U. za to, že dňa X.X.XXXX na STV1 v relácii W. so začiatkom o XX:XX hod. v reportáži „K. ... O.“ o advokátovi S. N. F. v súvislosti s poskytovaním právnych služieb týmto advokátom jeho klientovi Dopravnému podniku mesta Košice, akciová spoločnosť, IČO: 31 701 914, so sídlom v Košiciach, Bardejovská 6, spočívajúcim vo vymáhaní pohľadávok na nezaplatenom základnom cestovnom a úhrady, resp. prirážky proti cestujúcim, ktorí sa nepreukázali pri prepravnej kontrole platným cestovným lístkom, okrem iného uviedli, že v roku 2006, keď „pre dopravný podnik vymáhal pokuty advokát A., on na tom zarábala, ale DPMK mal stratu 4 mil. Sk ročne.“, potom, čo „začal pokuty pre DPMK znova vymáhať A.“ vo vzťahu k zmluve uzatvorenej medzi Dopravným podnikom mesta Košice, akciová spoločnosť a advokátom S. uviedli, že „z tej zmluvy nevyplýva, že by jeho odmena bola viazaná na úspešnosť vymožených peňazí“ a ďalej, že „najväčší džob

z vymáhania pokút je v právnom zastupovaní" a Dopravný podnik mesta Košice, akciová spoločnosť „tieto peniaze nechá roky odtekať na účet A.",

pretože pravdou je, že O. neprijímal od svojho klienta odmenu za právne služby bez dosiahnutia úspechu vo veci a odmena vyplatená klientom O. neznižovala príjem jeho klienta z pohľadávok na zaplatenie základného cestovného, úhrady, resp. prirážky proti cestujúcim, ktorí sa nepreukázali pri prepravnej kontrole platným cestovným lístkom, pretože vždy išlo o plnenie od dlžníkov klienta nad rámec vymáhanej pohľadávky.

S. sa týmto ospravedľujeme za poškodenie jeho osobnej cti a dobrej povesti advokáta.

K., A.

Výrok II znel nasledovne:

Žalovaný v 2. rade je povinný ospravedlniť sa do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku dorúčením listu podpísaného štatutárnym orgánom žalovaného adresovanom žalobcovi na adresu jeho sídla v znení:

„Ospravedlnenie RTVS

Rozhlas a televízia Slovenska, so sídlom v Bratislave, Mýtna 1, IČO: 47 232 480, zapísaný v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I v odd. Po vo vložke č. 1922/B, sa ospravedľuje O. S. N. F., so sídlom Z., J., F. za to, že dňa X.X.XXXX v relácii W. so začiatkom o XX:XX hod. v reportáži „o O. S. N. F. v súvislosti s poskytovaním právnych služieb týmto advokátom jeho klientovi Dopravnému podniku mesta Košice, akciová spoločnosť, IČO: 31 701 914, so sídlom v Košiciach, Bardejovská 6, spočívajúcim vo vymáhaní pohľadávok na nezaplatenom základnom cestovnom a úhrady, resp. prirážky proti cestujúcim, ktorí sa nepreukázali pri prepravnej kontrole platným cestovným lístkom, okrem iného uviedol, že

v roku 2006, keď „pre dopravný podnik vymáhal pokuty advokát A. F., on na tom zarábala, ale DPMK mal stratu 4 mil. Sk ročne.",

potom, čo „začal pokuty pre DPMK znova vymáhať A. F. vo vzťahu k zmluve uzatvorenej medzi Dopravným podnikom mesta Košice, akciová spoločnosť a O. S. N. F. uviedol, že „z tej zmluvy nevyplýva, že by jeho odmena bola viazaná na úspešnosť vymožených peňazí" a ďalej, že „najväčší džob z vymáhania pokút je v právnom zastupovaní" a Dopravný podnik mesta Košice, akciová spoločnosť „tieto peniaze nechá roky odtekať na účet A. F.",

pretože pravdou je, že O. S. N. F. neprijímal od svojho klienta odmenu za právne služby bez dosiahnutia úspechu vo veci a odmena vyplatená klientom O. S. N. F. neznižovala príjem jeho klienta z pohľadávok na zaplatenie základného cestovného, úhrady, resp. prirážky proti cestujúcim, ktorí sa nepreukázali pri prepravnej kontrole platným cestovným lístkom, pretože vždy išlo o plnenie od dlžníkov klienta nad rámec vymáhanej pohľadávky.

S. N. F. sa týmto ospravedľujeme za poškodenie jeho osobnej cti a dobrej povesti advokáta.

Rozhlas a televízia Slovenska - vysielateľ programovej služby STV1".

Výrokom III v prevyšujúcom rozsahu návrh žalobcu na uloženie povinnosti žalovaným v 1. - 3. rade ospravedlniť sa mu, zamietol.

Výrokom IV uložil žalovanému v 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi 5.000,- eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Výrokom V v prevyšujúcom rozsahu o zaplatenie 95.000,- eur žalobou uplatnený nárok žalobcu zamietol.

Výrokom VI rozhodol, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

1.1 V danom prípade sa žalobca návrhom domáhal ochrany svojej osobnosti, a to občianskej cti a profesionálnej povesti, ktorá bola narušená, resp. do ktorej hrubým spôsobom zasiahli tvrdenia a hodnotiace úsudky zverejnené žalovaným v 2. rade odvysielané v relácii W.. Predmet konania bol vymedzený žalobou žalobcu, ktorý žiadal priznať morálne zadosťučinenie a to vo forme zverejnenia ospravedlnenia žalovaných v 1. - 3. rade za výroky, ktoré odzneli v predmetnej relácii a to: za neprimeraný záver žalovaných, podľa ktorého v r. 2006, „keď pre dopravný podnik vymáhal pokuty O. A. F., on na tom zarábala, ale DPMK mal stratu 4 mil. Sk ročne" (1), ktorý výrok označil žalobca za pravdu skresľujúci, za nepravdivý výrok, podľa ktorého o druhej zmluve o poskytovaní právnej pomoci medzi DPMK a žalobcom má platiť, že „z nej nevyplýva, že by odmena žalobcu bola viazaná na úspešnosť vymožených peňazí" (2), za následne použité slovné spojenie „nechá roky odtekať na účet A.

F." (3), ktorý výrok navodzuje nemorálnosť konania zúčastnených vrátane žalobcu, za výrok „v análoch DPMK sú rôzne kauzy, ktoré nikdy neboli potrestané, hoci potrestané byť mali, pričom ich aktéri profitujú z toho, že politickí nominanti v takýchto podnikoch môžu podpisovať takmer čokoľvek. A aj podpisujú." (4), ktorý mal za neprimerané hodnotenie obsahu druhej zmluvy o poskytovaní právnej pomoci a napokon za nepravdivý mal aj popis jeho reakcie na požiadavku žalovaného v 1. rade, aby sa k veci vyjadril „možno sa doktorovi nechcelo hovoriť o faktúrach, ktoré mu roky prepláca DPMK" (5), ktorý mal za nepravdivý. Okrem morálneho zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia za zverejnenie uvedených výrokov 1 - 5, žiadal žalobca priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

1.2 V danom prípade bolo preukázané, že sa odovysielanie predmetnej relácie dotklo profesionálnej cti a ľudskej dôstojnosti žalobcu, dotklo sa jeho vážnosti v spoločnosti. Vzhľadom na okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo, keď predmetná reportáž bola odovysielaná verejnoprávnou RTVS na jej prvom programovom okruhu v hlavnom večernom vysielacom čase, je možné uviesť, že k zásahu došlo v nie malom okruhu osôb. Naviac sa jednalo o vysielanie verejnoprávnej RTVS, ktorá na rozdiel od komerčných televízií vzbudzuje u divákov očakávanie serióznosti a dôveryhodnosti podávaných informácií a napokon vo vzťahu k žalobcovi sa podávané informácie dotýkali veľmi citlivej až háklivej témy, otázky jeho odmeňovania, ktoré informácie boli podané nepravdivo a skreslene, čo všetko znamenalo taký zásah do práv žalobcu, ktorý v značnej, nielen v bežnej miere, znížil jeho profesionálnu česť a dôstojnosť v profesionálnych kruhoch, ale dotklo sa aj jeho osobnej cti ako človeka, kolegu, suseda, známeho Profesionálna česť, vážnosť a dôstojnosť advokáta, sú to všetko atribúty pre výkon advokátskej činnosti nevyhnutné. Prípustnosť peňažnej satisfakcie je opodstatnená všade tam, kde je osobnostná ujma spojená s osobitne citeľným znížením postavenia dotknutej osoby v spoločenských kruhoch, kde sa pohybuje, a kde zmenšenie a vyváženie nemajetkovej ujmy nemožno napraviť inak, ako cestou primeraného zadosťučinenia vo forme peňažného plnenia. V danom prípade bola v značnej miere znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcu v spoločnosti (bola spochybnená jeho morálnosť a etickosť), ľudia z profesionálnej sféry uvažovali o neprimeranosti jeho odmeňovania pri právnom zastúpení bez ohľadu na výsledok jeho činnosti a to pri zastupovaní tzv. mestského podniku a veľkom počte vecí prevzatých na zastúpenie pri vymáhaní pohľadávok), ktoré skutočnosti vyplynuli z výpovedí svedkov, okrem toho vychádzajúc z vyššie citovaného rozhodnutia NS SR, tunajší súd zohľadnil tzv. objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, príp. spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba, pričom dospel k záveru, že žalobcom napadnuté výroky dotkli by sa každej jednej fyzickej osoby, a objektívne každý by sa cítil poškodený, ak by nepravdivo a v jeho neprospech boli zverejnené informácie týkajúce sa jeho odmeňovania za jeho prácu. Preto súd priznal žalobcovi právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale nie vo výške 100 000 eur, ale len vo výške 5 000 eur, a to vzhľadom na vyššie konštatovanú závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Výška náhrady požadovaná žalobcom 100 000 eur sa javila byť súdu neprimerane a bezdôvodne vysoká. Jednak súd poukazuje na tú skutočnosť, že žalobca je verejne činnou osobu a súčasne súd zohľadnil, že žalobca mal možnosť vyjadriť sa k otázke poskytovania advokátskych služieb pre DPMK a aj k otázke odmeňovania za ich poskytovanie. Žalobca toto právo vyjadriť sa nevyužil, pričom, podľa názoru súdu, jeho vyjadrenie mohlo podstatne a významne ovplyvniť obsah reportáže a podaných informácií, pričom žalobca súdu nepreukázal žiaden rozumný dôvod na nevyužitie ponúknutej možnosti vyjadriť sa k nastoleným otázkam. Pokiaľ sa žalobca odvolával na povinnosť mlčanlivosti, urobil tak, resp. odvolal sa na túto svoju povinnosť len v tomto súdnom konaní, nie v relácii samotnej. Súd preto považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu vo výške 5 000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol.

2. Proti vyššie uvedenému rozsudku sa odvolal žalobca ako aj všetci žalovaní. Krajský súd v Košiciach rozhodol o odvolaniach rozsudkom zo dňa 20. apríla 2017, sp. zn. 2Co/466/2016 tak, že pripustil späťvzatie žaloby voči žalovanému v 1. rade a žalovanej v 3. rade, zrušil rozsudok v I. výroku a zastavil konanie o uloženie povinnosti žalovaným v 1. a 3. rade ospravedlniť sa žalobcovi. Odmietol odvolanie žalovaného v 2. rade voči I. výroku. Potvrdil II. výrok rozsudku. Zmenil IV. a V. výrok rozsudku tak, že žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobcovi 25 000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcom rozsahu o zaplatenie 75 000 eur žalobou uplatnený nárok žalobcu zamietol. Vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými v 1. a 3. rade stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania

nepriznal. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalovanému v 2. rade v plnom rozsahu.

2.1 Na základe dovolania podaného žalovaným v 2. rade Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 26. novembra 2019 sp. zn. 8Cdo/66/2018 rozhodol tak, že dovolanie proti tretiemu výroku rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. apríla 2017, sp. zn. 2Co/466/2016, ktorým bol potvrdený II. výrok rozsudku súdu prvej inštancie (povinnosť pôvodne označeného žalovaného 2/ ospravedlniť sa) zamietol (výrok I.) a rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 20. apríla 2017, sp. zn. 2Co/466/2016 vo štvrtom výroku, ktorým zmenil IV. a V. výrok rozsudku súdu prvej inštancie (týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy), v šiestom výroku o nároku na náhradu trov odvolacieho konania a súvisiace uznesenie Okresného súdu Košice II zo 17. augusta 2017, č.k. 13C/76/2012 v jeho prvom výroku (týkajúce sa práva na náhradu trov konania pôvodne označeného žalovaného 2/) zrušil a vec vrátil v rozsahu zrušenia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

2.2 Najvyšší súd SR mal za to, že odvolací súd vec správne právne posúdil, keď vyhovel žalobe na morálne zadosťučinenie formou ospravedlnenia listom majúca za preukázané, že došlo k zásahu do práva žalobcu na ochranu jeho osobnosti nepravdivým výrokom „z nej nevyplyva, že by odmena žalobcu bola viazaná na úspešnosť vymožených peňazí“, pravdu skresľujúcim výrokom, „keď pre dopravný podnik vymáhal pokuty O. A. F., on na tom zarábal, ale DPMK mal stratu 4 mil. Sk ročne“ a difamujúcim (ohováračským) výrokom „nechá roky odtekať na účet A. F.“. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 20. apríla 2017, sp. zn. 2Co/466/2016 vo štvrtom výroku o náhrade nemajetkovej ujmy zrušil z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k výroku, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výške priznanej relutárnej náhrady.

2.3 Predmetom odvolacieho konania po zrušení časti rozsudku 2Co/466/2016 a vrátení veci v zrušenej časti odvolaciemu súdu tak boli výroky IV. a V. rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 13C/76/2012-482 zo dňa 1. 6.2016, ktorými súd uložil žalovanému v 2. rade povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 000 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcom rozsahu o zaplatenie 95 000 eur žalobou uplatnený nárok žalobcu zamietol (proti ktorým sa odvolali žalobca a žalovaný v 2. rade).

2.4 V prevyšujúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie už nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. apríla 2017, sp. zn. 2Co 466/2016 zo dňa 19. januára 2016 a s rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 26. novembra 2019 sp. zn. 8Cdo/66/2018, nebol preto predmetom tohto odvolacieho prieskumu.

3. Krajský súd v Košiciach rozhodol rozsudkom (v poradí druhým) zo dňa 8. júna 2021 sp. zn. 6Co/10/2020-931 tak, že rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 1. júna 2016 č. k. 13C/76/2012-482 zmenil vo výrokoch IV. a V. tak, že žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobcovi 25 000 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobu zamietol.

3.1 Žalobca podal odvolanie z dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f) OSP a žalovaný v 2. rade podané odvolanie odôvodnil predovšetkým tým, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, teda podľa § 205 ods. 2 písm. f) a zároveň aj z dôvodov, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 221 ods.1 písm. h) OSP (t.j. súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav), súd pri rozhodovaní neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhované dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a zároveň rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, teda podľa § 205 ods. 2 písm. a) (v spojitosti s § 221 ods.1 písm. h), c), d), f) OSP, účinného v čase podania odvolania, ktoré dôvody zodpovedajú dôvodom upraveným v § 365 ods. 1 CSP písm. e) že súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. h) že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.2 V prejednávanej veci mal súd (prvoinštančný odvolací aj dovolací) za to, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu výrokmi uvedenými v relácii programovej služby STV1, ktorej vysielateľom bol žalovaný v 2. rade, preto uložil žalovanému v 2. rade povinnosť ospravedlniť sa žalobcovi. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy mal súd za to, že vzhľadom na okolnosti prípadu a k tomu, že odvysielanými výrokmi bola v značnej miere znížená česť, vážnosť a dôstojnosť žalobcu, sa javí byť

nepostačujúcim samotné ospravedlnenie, preto je dôvodné aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 13 OZ.

3.3 Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne uzavrel, že v danom prípade morálna satisfakcia nie je postačujúca, nakoľko bola v značnej miere znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcu, a teda, že sú splnené podmienky na poskytnutie primeraného zadost'učinenia - satisfakcie ako náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

3.4 Odvolací súd sa teda stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie. Za nesprávne považoval iba právne závery o výške primeranej náhrady nemajetkovej ujmy. Odlišným spôsobom teda vyhodnocoval iba otázku výšky finančnej náhrady, ktorá je ponechaná na úvahu súdu, t.j. je otázkou právneho posúdenia.

3.5 Pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch odvolací súd považuje za dôvodnú námietku žalobcu uplatnenú v odvolaní, že vzhľadom na publicitu a najmä s poukazom na skutočnosť, že sa jednalo o reláciu zverejnenú na prvom programovom okruhu verejno-právnej televízie v najexponovanejšom vysielacom čase a zároveň aj vzhľadom na zjavné prekročenie prípustnej miery došlo v tomto prípade k závažnému zásahu do osobnostných práv žalobcu a preto s poukazom na intenzitu a rozsah nepriaznivého následku spočívajúceho v znížení dôstojnosti a vážnosti žalobcu v spoločnosti tak, ako vyplynul z vykonaného dokazovania, najmä výsluchom svedkov odvolací súd má za to, že primeraná výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je 25 000 eur.

3.6 V bode 67 odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd uviedol, že v aplikačnej praxi je povinnosťou súdu vysporiadať sa so skutočnosťou, že samotná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je exaktne merateľná a zistiteľná. Súd je v tomto prípade odkázaný na úvahu v zmysle uvedeného ustanovenia, ktorá však musí byť podložená hodnotením preukázaného skutkového stavu. Vychádzajúc z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, súdy pri stanovení náhrady za nemajetkovú ujmu v peniazoch majú predovšetkým zohľadniť

a/ účel a funkciu inštitútu ochrany osobnosti, ktorým je predovšetkým satisfakčná funkcia, teda vyváženie nepriaznivých dôsledkov zásahu,

b/ na závažnosť a intenzitu zásahu do práv týkajúcich sa intímnej sféry a súkromného života bez ohľadu na to, či ide o súkromnú alebo verejnú osobu,

c/ miery zavinenia osoby, ktorá zasiahla do osobnostných práv a z tohto pohľadu najmä jej zlý úmysel,

d/ je jeho povinnosťou vo výnimočných prípadoch prihliadnuť pri náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch aj na preventívnu funkciu a to najmä v prípade opakovaných zásahov,

e/ požiadavke primeranosti náhrady utrpenej ujme (povesti) dotknutej osoby,

f/ finančnú situáciu osoby do práv ktorej bolo zasiahnuté tak, aby náhrada bola primeraná aj príjmom poškodeného,

g/ pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zohľadňovať aj výšku náhrady poskytovanú pri poškodení zdravia obetiam násilných trestných činov, pričom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch by v zásade nemala prekračovať náhrady poskytnuté pri ublížení na zdraví,

h/ dôsledne hodnotiť preukázanie vzniku ujmy na strane osoby do práv ktorej malo byť zasiahnuté pri zohľadnení možnosti preukázania týchto skutočností.

3.7 Odvolací súd pri rozhodovaní v danej veci preto skúmal všetky relevantné otázky, ktoré v odôvodnení svojho rozsudku aj uviedol. Zdôraznil skutočnosť, že žalobca je advokátom a nie je pochybností, že predmetnou reláciou došlo k narušeniu profesionálnej cti žalobcu. Mal za preukázané, že žalobca osvedčil vysokú intenzitu zásahu reportáže, keďže táto mala za následok podstatné narušenie jeho dôveryhodnosti v profesionálnej aj osobnej sfére. Z výpovede svedkov vyplynulo, že veľa ľudí z jeho okolia uverilo nepodloženým a nepravdivým informáciám, ktoré boli prezentované ako fakty a zaznamenal veľmi negatívne reakcie od kolegov -advokátov a sudcov, čím boli jeho občianska česť a profesionálna povesť vzhľadom na intenzitu zásahu, jej rozsah a trvanie poškodené v značnej miere. Odvolací súd zopakoval vyjadrenia svedkov vypočutých v konaní a skonštatoval, že prípustnosť peňažnej satisfakcie je opodstatnená všade tam, kde je osobnostná ujma spojená s osobitne citeľným znížením postavenia dotknutej osoby v spoločenských kruhoch, kde sa pohybuje, a kde zmenšenie a vyváženie nemajetkovej ujmy nemožno napraviť inak, ako cestou primeraného zadost'učinenia vo forme peňažného plnenia. V danom prípade bola v značnej miere znížená dôstojnosť a vážnosť žalobcu v spoločnosti (bola spochybnená jeho morálnosť a etickosť), ľudia z profesionálnej sféry uvažovali o neprimeranosti jeho odmeňovania pri právnom zastúpení bez ohľadu na výsledok jeho činnosti a to pri

zastupovaní tzv. mestského podniku a veľkom počte vecí prevzatých na zastúpenie pri vymáhaní pohľadávok), ktoré skutočnosti vyplynuli z výpovedí svedkov.

3.8 Odvolací súd preto nepovažoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu vo výške 5 000 eur. Mal za to, že práve priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 25 000 Eur predstavuje účinný vyvažovací právny prostriedok proti nežiaducim a vo verejnosti široko pôsobiacim neoprávneným zásahom do osobnostných práv žalobcu.

4. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 2/. Prípustnosť dovolania vyvodil z ust. § 420 písm. f) CSP, teda súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval žalovaný 2/ za nepreskúmateľné, nakoľko neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu a neriadi sa vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu na vec, čím došlo k porušeniu ustanovenia § 455 CSP v zmysle ktorého odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Poukázal na to, že odvolací súd nevykonával test proporcionality dôkladne, keď na viaceré otázky nedopovedal, ani ich nerozoberal a pri vykonaní analýzy sa neriadil ustálenou judikatúrou, najmä nie však nálezom ÚS SR III. ÚS 288/2017.

4.1 Žalovaný 2/ odvolaciemu súdu vytkol, že pri odpovedi na otázku, do koho sféry bolo zasiahnuté odvolací súd opomenul skutočnosť, že žalobca ako advokát patrí do kategórie verejne činných osôb, ktorých konanie by malo byť trvale predmetom skúmania a debát a malo by byť otvorené kritike, pričom tieto osoby musia pri plnení svojich povinností zniesť širšie limity akceptovateľnej kritiky. Navyiac pokiaľ ide o kritiku vo vzťahu k verejne činnnej osobe, je nutné vždy zvážiť či je pri kritike konkrétnej osoby zasiahnuté do jej profesijnej sféry alebo sféry súkromného života. Odvolací súd nedopovedal na otázku, čo bolo obsahom reportáže, rovnako tak ani na otázku, ako boli informácie v reportáži formulované.

4.2 Žalovaný 2/ ďalej argumentoval, že záver o prijatej výške náhrady nemajetkovej ujmy sa neriadil zhodnotením primeranosti a proporcionality. Dovolací súd odvolaciemu súdu vytkol, že dôvod, pre ktorý zmenil priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy z pôvodnej priznanej sumy 5 000 eur na 25 000 eur je nedostatočný z nasledovných dôvodov:

- nevyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej;
- nevysvetlil podstatné navýšenie sumy náhrady nemajetkovej ujmy oproti sume priznanej súdom prvej inštancie, a to predovšetkým s ohľadom na dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie žalobou uplatnený nárok vo zvyšku zamietol.

Žalovaný 2/ sa nestotožnil s odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu v bode 87 odôvodnenia, v ktorom odvolací súd konštatoval vysokú intenzitu zásahu reportáže do života žalobcu. Poukázal na nález Ústavného súdu SR III. ÚS 288/2017, ktorého záverom ohľadne určenia sumy nemajetkovej ujmy, nebolo odvolacím súdom učinené zadost'. Odvolací súd nevysvetlil podstatné navýšenie sumy priznanej oproti sume priznanej súdom prvej inštancie. V zmysle vyššie uvedeného nálezu je potrebné pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy všeobecnými súdmi zohľadniť svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady.

4.3 Odvolací súd nijakým spôsobom nezdôvodnil z akého dôvodu priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške prevyšujúcej 7 násobok maximálnej výšky náhrady priznávajúci za násilné trestné činy a vo výške prevyšujúcej 3 násobok maximálnej výšky náhrady priznávajúcej za trestný čin, ktorým bola spôsobená smrť.

4.4 Záverom dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. K podanému dovolaniu sa vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalobca. Navrhol dovolanie odmietnuť, prípadne zamietnuť v zmysle ust. § 448 CSP. Súčasne si uplatnil trovy dovolacieho konania. Napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a zákonný. Dovolanie považuje za nedôvodné a má za to, že odvolací súd zákonom stanovenú a vyžadovanú náležitosť súdneho rozhodnutia v novom rozhodnutí potrebným spôsobom doplnil, a tak odstránil svoje pochybenie z predchádzajúceho rozsudku spočívajúce v nepreskúmateľnosti rozhodnutia v tejto časti.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 2 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je prípustné a aj dôvodné.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolať vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolať uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Prípustnosť dovolania podľa ust. §420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) dovolať vyvodil zo skutočnosti, že rozhodnutie je nepreskúmateľné, nakoľko neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu a neriadi sa vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu na vec, čím došlo k porušeniu ustanovenia §455 CSP v zmysle ktorého odvolací súd je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Poukázal na to, že odvolací súd nevykonal test proporcionality dôkladne, keď na viaceré otázky nedopovedal, ani ich nerozoberal a pri vykonaní analýzy sa neriadil ustálenou judikatúrou, najmä nie však nálezom ÚS SR III. ÚS 288/2017.

11. K námietkam týkajúcim sa nedostatočne urobenému testu proporcionality v časti týkajúcej sa odpovede na otázky dovolací súd uvádza, že v tomto ohľade nie je na mieste odvolaciemu súdu vytýkať nedôkladnosť. Odvolací súd sa v tomto ohľade dostatočne podrobne a vyčerpávajúco vysporiadal so všetkými relevantnými otázkami, t.j. kto zasah do práva na ochranu osobnosti vykonal, do koho osobnostnej sféry bolo zasiahnuté, čoho sa zasah týkal, kde došlo k tomuto zásahu, ako boli informácie formulované. Dovolací súd tak v plnom rozsahu už len odkazuje na body 71 až 92 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Len samotná skutočnosť, že sa dovolať so závermi odvolacieho súdu nestotožňuje a polemizuje s nimi sama o sebe nezakladá vadu zmätočnosti. V konečnom dôsledku, to, že bolo zasiahnuté do osobnej a profesijnej sféry žalobcu predmetnou reportážou v konaní nebolo sporným, ako vyplýva aj z predchádzajúceho zrušujúceho rozsudku Najvyššieho súdu SR 8Cdo/66/2018 zo dňa 26. novembra 2019.

12. V čom ale vidí dovolací súd dôvodnosť podaného dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP je námietka týkajúca sa záveru o prijatej výške náhrady nemajetkovej ujmy odvolacím súdom, ktorý sa neriadil zhodnotením primeranosti a proporcionality. Dovolací súd odvolaciemu súdu už raz vytkol, že dôvod, pre ktorý zmenil priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy z pôvodnej priznanej sumy 5 000 eur na 25 000 eur je nedostatočný. V bode 33 odôvodnenia vyššie uvedeného rozsudku poukázal na

nález Ústavného súdu SR sp. zn.: III. ÚS 288/2017.

13. V súlade s ustanovením § 13 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov výšku náhrady nemajetkovej ujmy podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

14. V odôvodnení rozsudku 8Cdo/66/2018 zo dňa 26. novembra 2019 dovolací súd už raz uviedol, že rozhodovanie súdu o výške peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy zákon ponecháva na voľnú úvahu súdu, ktorá však nemôže byť svojvoľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť na dve hľadiská a to na závažnosť vzniknutej ujmy a tiež na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 689/2014). Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti (SVOBODA, J. a kol., Občiansky zákonník, Komentár, Bratislava, Eurounion, 2004, str. 46). Požiadavku spravodlivosti je pritom potrebné vnímať ako požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Preto určujúcimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadost'učinenia je: 1/ atribút primeranosti (aby bol dosiahnutý účel kompenzácie) a 2/ proportionalita (výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a nesmie pôsobiť na škodcu likvidačne). Zároveň pri stanovení výšky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proportionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v porovnateľných veciach, viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 288/2017. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že mal preukázaný nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko došlo k zníženiu jeho dôstojnosti či vážnosti v spoločnosti. Odvolací súd však tento záver nepremietol do odôvodnenia rozhodnutia o priznanej výške, neriadil sa zhodnotením primeranosti a proportionality spôsobom ako je vyššie uvedené.

15. Odvolací súd v druhom rozsudku vykonal v zmysle pokynu test proportionality, avšak pri stanovení výšky relutárnej náhrady nezohľadnil aktuálnu rozhodovaciu prax, t.j. v rámci uplatnenia princípu proportionality je nevyhnutné, aby všeobecné súdy porovnali čiastky tejto náhrady prisúdené v porovnateľných veciach. Dovolaciemu súdu tak v odôvodnení rozsudku stále chýba úvaha odvolacieho súdu, ako dospel k sume 25 000 eur, teda 5násobku pôvodne priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, v odôvodnení absentuje porovnanie čiastky tejto náhrady v porovnateľných veciach.

16. Otázka priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade zásahu do osobnostných práv je právnou otázkou a konečná výška primeraného zadost'učinenia je výsledkom voľnej úvahy súdu pri zohľadnení konkrétnych okolností prípadu a súčasne v zmysle judikatúry ÚS SR aj doterajšej výšky priznaných náhrad nemajetkovej ujmy v iných porovnateľných konaniach. Aj keď ide o právo sudcovské, v rámci ktorého bola súdom zverená moc rozhodnúť o konkrétnej výške náhrady nemajetkovej ujmy, neznamena to svojvoľu súdu, ktorý by nebol v otázke jej určenia ničím limitovaný. Náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 eur, ktorú odvolací súd priznal žalobcovi tak naďalej ostala nepreskúmateľnou z vyššie uvedeného dôvodu. Úlohou odvolacieho súdu bude pri jej určení zohľadniť doterajšiu rozhodovaciu prax berúc do úvahy čiastky náhrady nemajetkovej ujmy prisúdené v porovnateľných veciach.

17. Porušením procesného práva dovolateľa na riadne odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý proces vyplývajúce z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo nesporne zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.